

ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมการดูแลและการรับรู้พลังอำนาจ
ของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

ศศิมา วัฒนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2548

ISBN 974-502-526-7

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

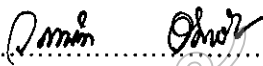
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ศศิมา วัฒนา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

.....กรรมการ

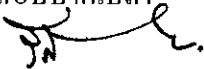
(ดร.วรรณิกา อัสวชัยสุวิกรม)

.....กรรมการ

(ดร.สุภาภรณ์ ด้วงเพง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

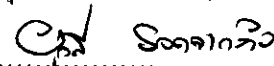
.....กรรมการ

(ดร.วรรณิกา อัสวชัยสุวิกรม)

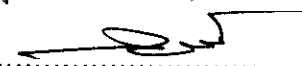
.....กรรมการ

(ดร.สุภาภรณ์ ด้วงเพง)

.....กรรมการ

(ดร.ยุวดี รอดจากภัย)

.....กรรมการ

(ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๕๔ เดือน มิถุนายนพ.ศ. 2548

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ผศ.ดร.รัชณี สรรเสริญ ซึ่งเป็นประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.วรรณิกา อัสวชัยสุวิกรมและ ดร.สุภาภรณ์ ค้วงเพง กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำทางวิชาการ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และสนับสนุนให้กำลังใจเป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำตลอดทั้งแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลชัยนาท เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลชัยนาทและพยาบาลประจำสถานีอนามัยในเขตจังหวัดชัยนาท ที่ได้ให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในระหว่างการศึกษาและให้กำลังใจในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจตลอดมา ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่เป็นกำลังใจและทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ศศิมา วัฒนา

45912083: สาขาวิชา: การพยาบาลชุมชน; พย.ม. (การพยาบาลชุมชน)

คำสำคัญ: การเสริมสร้างพลังอำนาจ/ การรับรู้พลังอำนาจ/ พฤติกรรมการดูแล/

ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

ศศิมา วัฒนา: ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมการดูแลและการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (EFFECTS OF EMPOWERMENT PROGRAM ON CARING BEHAVIOR AND PERCEIVED EMPOWERMENT AMONG CAREGIVERS OF PATIENTS WITH CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE)

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: รัชณี สรรเสริญ, D.N.Sc., วรณิภา อัสวชัยสุวิกรม, Ph.D.,

สุภาภรณ์ ค้างเพง, D.N.Sc. 126 หน้า. ปี พ.ศ. 2548. ISBN 974-502-526-7

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมการดูแลและการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังซึ่งรับรักษาที่คลินิกโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลชัยนาท จำนวน 40 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย 5 สัปดาห์ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม 2547 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือคัดกรอง ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน แบบวัดการรับรู้พลังอำนาจ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจ และคู่มือการดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังสำหรับผู้ดูแล ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังของผู้ดูแล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างด้วยค่าสถิติ Paired Sample t-Test, Independent Sample t-Test และ ANCOVA

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ มีพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังและการรับรู้พลังอำนาจ ดีวก่อนได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ และดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับ โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

45912083: MAJOR: COMMUNITY NURSING; M.N.S. (COMMUNITY NURSING)

KEYWORDS: EFFECTS OF EMPOWERMENT/ PERCEIVED OF EMPOWERMENT/
CARING BEHAVIOR/ CAREGIVERS OF PATIENTS WITH
CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE.

SASIMA WATTANA: EFFECTS OF EMPOWERMENT PROGRAM ON CARING
BEHAVIOR AND PERCEIVED EMPOWERMENT AMONG CAREGIVERS OF PATIENTS
WITH CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE. THESIS ADVISORS:
RACHANEE SUNSERN, D.N.Sc., WANNIPA ASAWACHAISUVIKROM, Ph.D.,
SOPAPRON DONGPANG, D.N.Sc. 126 P. 2005. ISBN 974-502-526-7

The purpose of this quasi-experimental study was to examine the effects of empowerment program on caring behavior and perceived empowerment among caregivers of patients with chronic obstructive pulmonary disease. Data was collected from 40 essential caregivers of patients who met the criteria in the chronic obstructive pulmonary clinic, out patient department, Chainat Province hospital from July to August 2004. The sample were randomized into experimental groups and control groups with 20 caregivers in each group. The experimental group received the empowerment program. The control group received routine services program. The instruments consisted of Screening instruments; daily activity assessment and perceived empowerment questionnaire, experimental instrument; empowerment program and handbook of COPD for caregivers, data collection tools; demographic data questionnaire and caring behavior questionnaire. Data was analysed using descriptive statistics, percentage, standard deviation, paired sample t-test, independent t-test, and ANCOVA.

The results revealed that essential caregivers who participated in the empowerment program had significantly higher scores of the caring behavior and perceived empowerment than before the experiment and those from the group participating in the routine perceived program ($p < .05$)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตในการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง.....	11
แนวคิดการดูแล.....	18
พฤติกรรมและการดูแลของผู้ดูแล.....	21
แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจของกิบสัน.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	52
การดำเนินการวิจัย.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4 ผลการวิจัย.....	58
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	59
ตอนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้พลังอำนาจและพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแล.....	60
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วย โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	63
ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแล ผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	65
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	67
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	84
ภาคผนวก ก.....	85
ภาคผนวก ข.....	90
ภาคผนวก ค.....	118
ภาคผนวก ง.....	123
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	126

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	59
2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแล รายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง.....	60
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแล รายด้านของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	62
4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของผู้ดูแลของ กลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	63
5 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลของ กลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	63
6 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของผู้ดูแล ของกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง.....	64
7 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วย โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	64
8 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรค ปอดอุดกั้นเรื้อรังระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	65
9 เปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้พลังอำนาจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคปอด อุดกั้นเรื้อรังในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	66
10 ผลการทดสอบความแตกต่างของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	119
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้พลังอำนาจของ ผู้ดูแลรายข้อของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	120

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	10
2 รูปแบบการวิจัย.....	46
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	56